

Maa- ja metsätalousministeriölle

Asia: Lausunto valtioneuvoston asetuseräiksi kalastusrajoituksiksi
Saimaalla, lausuntopyyntö 2.2.2021 VN/2411/2021, VN/2411/2021-MMM-1

Lausunnon antaja:

Pyyvilän osakaskunta, osakaskunta Rantasalmen kunnasta, kiinteistötunnus
681-421-876-29

Asiamies:

Matti V. Repo

oikeustieteen tohtori, ympäristöoikeuden dosentti, lupalakimies

Pyyvilän osakaskunnan hoitokunnan jäsen

Vaatimukset:

Pyyvilän osakaskunta vaatii, että nykyisen rajauksen ulkopuolella oleva osakaskunnan vesialue Haukivedellä, Leislahti, jätetään asetuksen soveltamisalueen ulkopuolelle.

Kalastuskieltoa ei saa määrätä heinäkuulle.

Muikkuverkoilla kalastaminen pitää sallia.

Sopimuskorvaus on nostettava vähintään 2,5 euroon hehtaarilta.

Perustelut:

Asetuksen soveltamisalueen ulkopuolelle rajattava Pyyvilän osakaskunnan vesialue, Leislahti, käy ilmi oheen liitetystä Pyyvilän osakaskunnan vesialueen kartasta Haukivedellä ja merikortin otteesta.

Kalastuslain 59 §:n 1 momentin edellytykset eivät täyty Leislahden osalta. Asetuseräluonnoksen 1 §:stä käy ilmi, että sen soveltamisalue on rajattu saimaannorpan keskeisille elinalueille. Leislahti ei ole lainkaan saimaannorpan esiintymisaluetta. Leislahti on norpan suojelun kannalta merkityksetön.

30.11.2011 on päivätty saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma.

Saimaannorpan suojelustrategian tavoite on ollut kasvattaa norppakanta vuoteen 2025 mennessä vähintään 400 yksilöön. Tämä tavoite on saavutettu etuajassa. Tämä puhuu kalastusrajoitusalueen laajentamista vastaan.

Nollatoleranssi norppakuolleisuudessa ei ole siten tarpeen eikä se perustu mihinkään säännökseen. Norppakanta säilyi, vaikka 1900-luvulla norppien tappamisesta maksettiin tapporahaa. Tähän aikaan verrattuna norppien suojelutilanne on nykyään hyvä. Eräisiin lajeihin, kuten jokirapuun ja pölyttäjiin, verrattuna norppa on jo ylisuojeltu.

Saimaannorpan suojelustrategian (sivu 64) mukaan:

"Ylläpidetään aukotonta verkkokalastuskieltoaluetta saimaannorpan lisääntymisen kannalta keskeisillä liikkumisalueilla ajalla 15.4.-30.6. ensisijaisesti sopimusteitse ja tarvittaessa jatkamalla verkkokalastusrajoituksia koskevaa asetusta (294/2011)."

Kiellon jatkaminen heinäkuulle olisi vastoin mainittua strategiaa. Pyyvilän osakaskunta vastustaa jyrkästi kiellon jatkamista heinäkuulle.

Luontodirektiivin 1 artiklasta (i kohta) käy ilmi, että lajin suotuisan suojelun taso edellyttää riittävän laajaa elinympäristöä. Nykyiset kalastuskieltoalueet Saimaalla muodostavat jo nyt saimaannorpan riittävän laajan elinympäristön.

Luontodirektiivin 1 artiklan (k kohta) mukaan, laajoilla alueilla elävien eläinlajien osalta yhteisön tärkeänä pitämät alueet vastaavat näiden lajien luontaisella levinneisyysalueella paikkoja, joissa on lajien elämälle ja lisääntymiselle välttämättömät fyysiset ja biologiset tekijät. Tällainen eläinlaji on saimaannorppa. Leislahti ei ole norpan luontaista levinneisyysaluetta. Ks. myös saman direktiivin 4 artiklan 1 kappale. Mainitunlaisten paikkojen välillä olevien vesialueiden osat eivät ole siten yhteisön tärkeinä pitämiä alueita. Perustetta kalastuskiellon määräämiselle mainituille vesialueiden osille ei näin ollen ole.

Kalastuskieltoalueen jatkuvaa laajentamista ei voida perustella luontodirektiivillä.

Asetusluonnoksen soveltamisalan ulkopuolelle rajattavaksi vaadittu vesialue, Leislahti, ei ole saimaannorpan lisääntymisen kannalta keskeistä liikkumisaluetta. Ei ole siten tarpeen määrätä asetuserästä sovellettavaksi mainitulla vesialueella. Kannan tueksi vetoamme myös hallintolain 6 §:ään, jonka mukaan viranomaisen toimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden (suhteellisuusperiaate) ja Suomen perustuslain omaisuudensuojaa koskevaan 15 §:n 1 momenttiin. Kalastuskielto ei ole välttämätön. Rajoituksen välttämättömyys on perusoikeuksien rajoitusedellytys.

Edellä mainitussa strategiassa mainitun verkkokalastusrajoitusten jatkaminen ei tarkoita rajoitusalueen laajentamista.

EY:n luontodirektiivi pantiin täytäntöön Suomessa saimaannorpan osalta pian 1995 jälkeen. Ks. luonnonsuojelulain 3 §:n 1 momentti. Täytäntöönpanon puolesta puhuu sekin, ettei ole yhtään EU:n (EY:n) tuomioistuimen ratkaisua, jossa olisi katsottu, ettei jo toteutettu saimaannorpan suojelu täyttäisi direktiivin vaatimuksia. Kalastusrajoituksen ulottamista uudelle vesialueelle ei voida siten perustella mainitun direktiivin puutteellisella täytäntöönpanolla.

Leislahden suulla on Mustalahden venesatama ja laivalaituri. Näitä on laajennettu viime vuonna. Näistä on vilkas liikenne myös lähivesialueille ja takaisin.

Saimaannorpan poikaspesiä ei ole ollut Leislahdella eikä sen rannoilla. Täältä lahdelta on matkaa vesitse lähimpään poikaspesään yli viisi kilometriä. Yksikään saimaannorppa ei osaa siirtyä maitse Leisniemen yli! Maamatkalla ei saa olla asiassa mitään oikeudellista merkitystä. Kalastuskielto vesialueella, joka sijaitsee vesialuetta pitkin mitattuna yli viiden kilometrin päässä saimaannorpan poikaspesästä, on vastoin hallintolain 6 §:ää (suhteellisuusperiaatetta), luontodirektiivin 2 artiklan 3 kohtaa sekä 1 artiklaa (k kohta, laajoilla alueilla eläviä eläinlajeja koskevaa säännöstä) ja 4 artiklan 1 kohtaa sekä Suomen perustuslain omaisuuden suojaa koskevaa 15 §:n 1 momenttia. Perusoikeuksien rajoitussäännöt lähtevät siitä, ettei tarpeettomia rajoituksia saa asettaa. Esitetty kalastuskielto on tarpeeton.

Mustalahden venesatamasta ja laivalaiturista kaakkoon on puutavaran veteen ja jäälleajopaikka. Leislahden rannoilla melkein kaikki rakennuspaikat on rakennettu. Vakituksessa käytössä olevia asuntoja on 19, joista yksi on saarella. Sinne pidetään avoinna talvitietä pitkin Leislahtea. Vapaa-ajan asuntoja on 28 kappaletta, joista 7 on kolmessa saarella. Vapaa-ajan asuntoja ollaan muuttamassa vakituksiksi asunnoiksi. Lisäksi Leislahden suulla on talvitie, jota pitkin kuljetaan Mustalahdesta Leisniemelle ja takaisin. Ihmiset liikkuvat vilkkaasti ympäri vuoden Leislahdella ja sen rannoilla. Tilaa saimaannorpan poikaspesille ei ole Leislahdella eikä sen rannoilla.

Voimassa olevassa rantayleiskaavassa Leislahden ranta-alueet on osoitettu rakennuspaikoiksi. Ranta-alueen omistukseen liittyy yleensä oikeus kalastaa ranta-alueen edustalla olevalla vesialueella. Ei Leislahtea eikä sen rantoja ole kaavassa miltään osin osoitettu saimaannorpan suojelupaikoiksi. Kalastuskieltoesitetystä onkin pidettävä myös mainitun kaavan vastaisena.

Jäiden lähdön jälkeen Leislahdella saadaan verkoilla ja katiskoilla haukea, lahnaa, ahventa ja verkoilla kuhaa. Aika jäiden lähdön jälkeen heinäkuun loppuun asti on parasta verkkokalusaikaa. Verkkokalastus on lahden ranta-asukkaille ja muillekin erittäin tärkeää. Verkkokaluskiellosta aiheutuisi heille ja osakaskunnalle huomattavat taloudelliset ja virkistyselliset menetykset. Saimaannorppa ei ole koskaan jäänyt lahdella kiinni verkkoon eikä katiskaan. Leislahti ei ole saimaannorpan elinaluetta.

Luontodirektiivin 2 artikan 3 kohdan mukaan, tämän direktiivin mukaisesti toteutuneilla toimenpiteillä otetaan huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset vaatimukset sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet. Tämä tarkoittaa sitä, että kalastuskiellosta päätettäessä on otettava huomioon myös mainitut edut. Mainittua kohtaa on tulkittava niin, että se rajoittaa kalastuskieltoalueen paikkaa ja aikaa sekä eri alueella eri tavalla. Kalastuskieltoesitys Leislahdelle on tehty ottamatta huomioon paikallisia olosuhteita siellä.

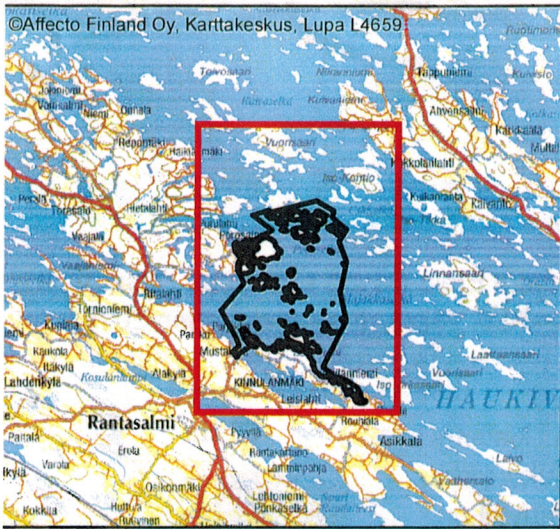
Muikkuverkoilla kalastamisen sallimista voidaan perustella edellä mainitulla direktiivin kohdalla.

Kotimaisen kalan saantia syötäväksi ei lisätä määrämällä perusteettomia kalastuskieltoja. Mahdollisuuksia harjoittaa kalastusta talvella Pyyvilän osakaskunnan vesialueella rajoittaa perusteeton kielto liikkua siellä moottorikelkalla. Saimaannorpista johtuvat kalastuskiellot Pyyvilän osakaskunnan vesialueella rajoittavat jo nykyään kohtuuttomasti mahdollisuuksia kalastaa vesialueella.

Pyyvilän osakaskunta vastustaa jyrkästi kalastuskiellon määräämistä Leislahdelle. Kieltoesitys on täysin perusteeton.

Euroopan ihmisoikeussopimus on säädetty olemaan voimassa Suomessa myös lakina lailla 4.5.1990/438. Sopimuksen 6 artiklan ensimmäisen kappaleen mukaan jokaisella on oikeus päästä tuomioistuimeen, jossa on oikeudenmukainen oikeudenkäynti, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Suomen perustuslain 107 §:n mukaan, jos asetuksen säännös on ristiriidassa lain kanssa, sitä ei saa soveltaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Asetusluonnos on ristiriidassa mainitun sopimuksen 6 artiklan ensimmäisen kappaleen kanssa.

Viisi vuotta sitten ministeri Kimmo Tiilikainen rajasi Leislahden kalastuskieltoasetuksen soveltamisen ulkopuolelle. Tämän jälkeen olosuhteet eivät ole muuttuneet siten, että ne puoltaisivat uuden kalastuskiellon määräämistä asetuksella Leislahdelle.

Sopimusalue

Pyyvilän osakaskunta, 681-421-876-29

Pinta-ala: 20,08 km²

1:40 000

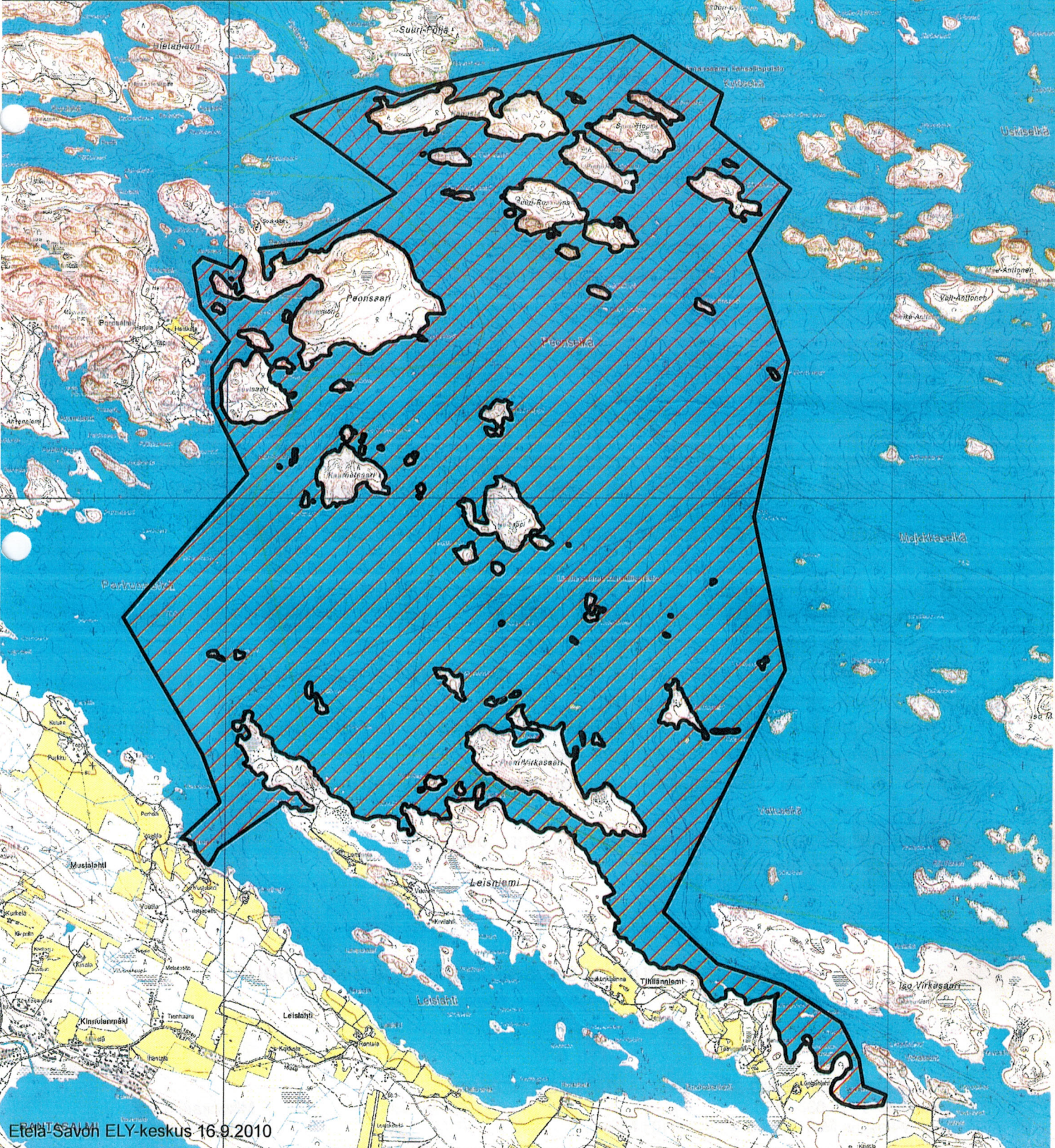

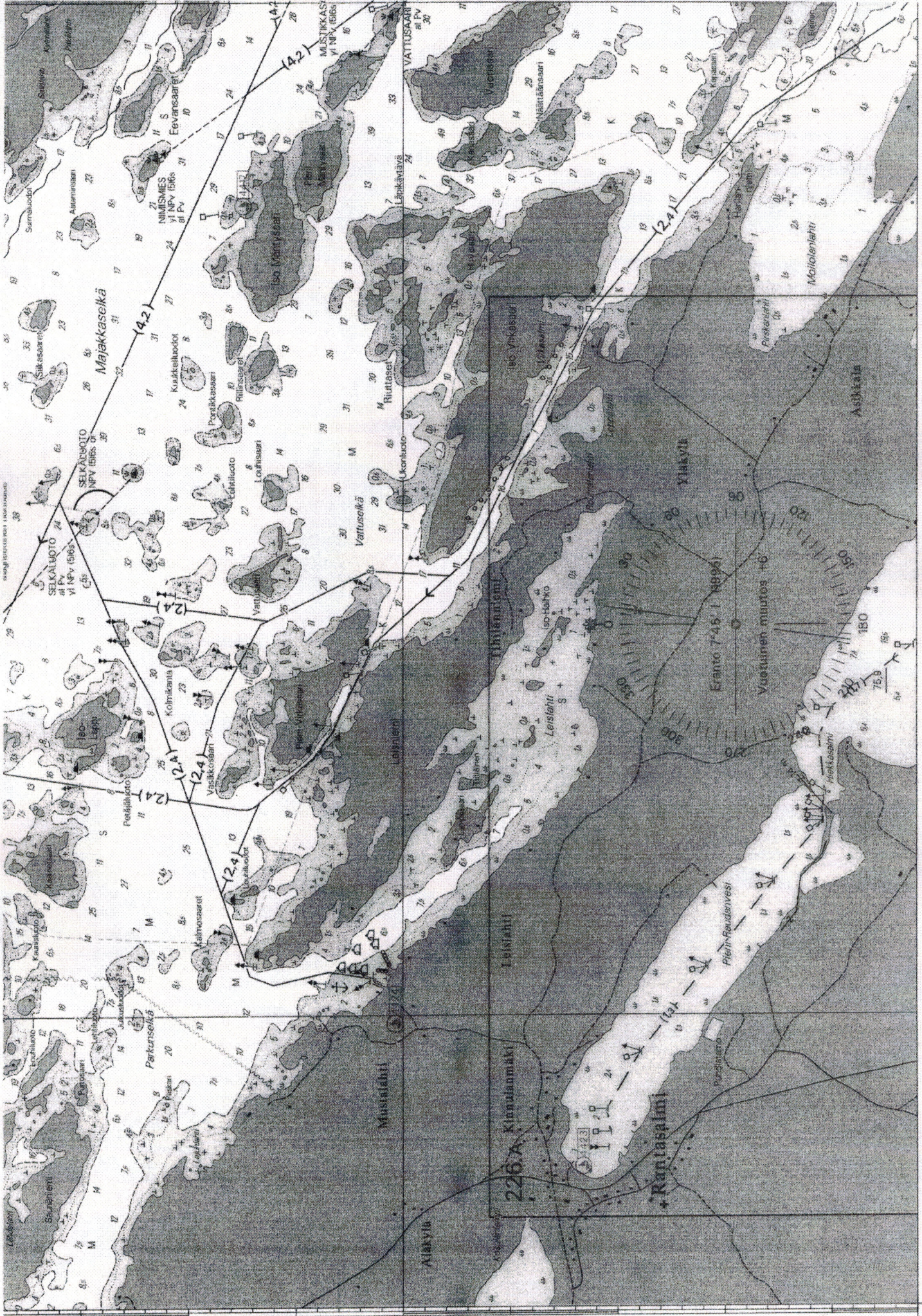
Kalastusrajoitusalue 15.4.- 30.6

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

© Maanmittauslaitos lupa nro 7/MML/10

62° 05'

62° 03'

Mittakaava
1 : 40000